

Vergadering Raad van Bestuur	
Datum	9 april 2019
Agendapunt	Agendapunt 4 Nummer 19 – 149
Onderwerp	Uitspraak CRvB herzieningsverzoeken aangescherpte boetes: standpuntbepaling gewenste uitvoering
Directeur	
Opsteller	
Portefeuillehouder RvB	Guus van Weelden
Onderwerp heeft instemming van	
Directeur	Toelichting
	Akkoord
	Akkoord
	Akkoord
	Akkoord
	Akkoord

Door Raad van bestuur te nemen besluiten

1. Kennisnemen van uitkomsten van de pre-toets.
2. Bent u akkoord met het geadviseerde standpunt, namelijk een voorkeur voor een ambtshalve herziening (scenario 3)?

Aanleiding en voorstelContext

Op 7 maart 2019 heeft de Centrale Raad van Beroep (CRvB) een uitspraak gedaan over drie zaken. Deze zaken betreffen klanten waarvoor UWV in de periode tussen 1 januari 2013 en 13 oktober 2014 een aangescherpte boete heeft vastgesteld en waarbij UWV een verzoek tot verlaging van de boete heeft afgewezen. De CRvB oordeelt dat in deze zaken het evident onredelijk was om het herzieningsverzoek af te wijzen en stelt in alle drie de zaken een nieuwe boete vast aan de hand van een aantal vuistregels.

De gevolgen van de uitspraak van de CRvB strekken echter verder dan alleen deze drie zaken. De door de CRvB aangedragen vuistregels zijn direct van toepassing op alle herzieningsverzoeken die betrekking hebben op de aangescherpte boetes uit voornoemde periode, vanaf de datum uitspraak. De uitspraak heeft derhalve een directe impact op de uitvoering van UWV, SVB en de gemeenten.

Voor UWV geldt dat 6.551 klanten in aanmerking zouden komen voor een herziening. Voor SVB geldt dit voor zo'n 500 klanten.

Aanleiding

De afgelopen weken heeft SBK in samenwerking met DHH, Uitkeren/ VFV, K&S, JKC, Concern Communicatie en FEZ in de vorm van een UWV-brede pre-toets een verkenning gedaan naar verschillende wijzen (scenario's) waarop UWV gevolg kan geven aan de uitspraak van CRvB (zie bijlage 1 bij deze voorlegger). Deze verkenning heeft tot doel om tot een formeel UWV standpunt te komen naar SZW. We zijn in ambtelijk overleg met SZW. Ook de SVB is daarbij betrokken. Doel van dit overleg is om informatie en standpunten te verzamelen ten behoeve van een nota aan de bewindspersonen die in voorbereiding is. Alhoewel er vele oplossingsrichtingen denkbaar zijn, hebben UWV, SVB en SZW afgesproken een 4-tal scenario's nader te verkennen.

Ter achtergrond: mogelijke scenario's

Scenario 1 (reactief, minimale richtbaarheid):

Klanten worden via generieke communicatie (websites, klantenmagazines, etc.) op de hoogte gebracht van de nieuwe vuistregels. Alleen op verzoek van de klant wordt beoordeeld of het boetebesluit kan worden herzien. Dit geldt zowel voor degenen die de boete al hebben afbetaald als voor degenen die (op 7 maart) nog aan het betalen zijn.

Scenario 2 (gericht attenderen):

Klanten worden niet alleen via generieke media, maar ook gericht (voor wie de nieuwe vuistregels volgens onze informatie van toepassing is) en via persoonlijke berichtgeving geattendeerd op de nieuwe vuistregels en de mogelijkheid een herziening aan te vragen. Alleen op verzoek van de klant wordt beoordeeld of het boetebesluit moet worden aangepast.

Scenario 3 (ambtshalve herziening aangescherpte boetes):

Klanten waarop de vuistregels van toepassing zijn, hoeven geen herzieningsverzoek in te dienen. We gaan aan de hand van deze vuistregels over tot een amtsshalve herziening van alle boetebesluiten die zijn genomen van 1 januari 2013 tot en met 12 oktober 2014.

Scenario 4 (ambtshalve herziening van alle boetebesluiten, zoals vastgesteld tussen 1 januari 2013 en 24 november 2014, op basis van de meest gunstige vuistregels van de CRvB):

Dit is een scenario dat niet alleen in vorm (ambtshalve), maar ook qua inhoud verder gaat dan de uitspraak van de CRvB. Het zou betekenen dat ook wanneer de boete op 7 maart reeds is afbetaald, deze herzien moet worden volgens de (gunstige) richtlijnen van de CRvB zoals deze zijn bepaald door de CRvB voor nog niet afgeloste boetes, inclusief de toets op de mate van verwijtbaarheid. Dit scenario volgend moeten alle onder het strenge regime vastgestelde boetebesluiten herzien worden (maximaal rond de 60.000 boetebesluiten).

Conclusie/advies

De voorkeur van SZW (zie bijlage 2 voor een concept ambtelijke memo) lijkt op dit moment uit te gaan naar een reactief scenario (scenario 1 of 2). Volgens SZW voldoen scenario 1 en 2 aan de uitspraak van de CRvB. De uitspraak gaat uit van herziening op verzoek. Klanten moeten zelf een herzieningsverzoek indienen. Verder is SZW van mening dat bij scenario 1 en 2 geen gevaar is voor mogelijke precedentwerking naar andere dossiers binnen SZW en andere departementen.

Wij adviseren u een voorkeur uit te spreken voor een amtsshalve herziening op aangescherpte boetes (scenario 3). De CRvB schrijft een amtsshalve herziening weliswaar niet voor, maar laat hiertoe wel de ruimte. Daarnaast leidt amtsshalve herstel volgens UWV niet tot precedentwerking naar andere dossiers binnen SZW en andere departementen. De uitspraak van de CRvB is heel specifiek in haar toepassing. UWV ziet daarom, anders dan SZW, geen risico dat naar aanleiding van toekomstige uitspraken van de CRvB zaken ook met terugwerkende kracht hersteld moeten worden tot de ingangsdatum wet- en regelgeving.

Vanuit het perspectief van de klant, maar ook omwille van uitvoeringstechnische en publicitaire effecten dient scenario 3 onze voorkeur:

- Klantperspectief: vanuit de verantwoordelijkheid van UWV als overheidsorganisatie, ligt een actieve houding van UWV voor de hand om betrokken klanten (en zeker klanten in een financieel kwetsbare situatie) tegemoet te komen. We hebben tenslotte al in kaart om welke klanten het gaat.
- Uitvoeringstechnisch: er kan op efficiënte wijze selectie aan de poort plaats vinden (we hebben de betreffende klanten exact in beeld). Amtshalve herziening maakt het mogelijk maximale regie en sturing op het proces te krijgen en een tijdelijke projectorganisatie in te richten. Bovendien biedt een amtsshalve herziening ruimere mogelijkheden capaciteit op te schalen in verband met de mogelijkheden ook niet juridisch personeel de beoordelingen te laten doen. Dit met oog op de huidige krapte op de arbeidsmarkt
- Behoorlijk bestuur: door het actief informeren van de betrokkenen neemt UWV (en daarmee ook SZW) verantwoordelijkheid voor de ten uitvoerlegging van de uitspraken van de CRvB. Overheidsbreed heeft zorgvuldig incasseren, het voorkomen van onnodige schulden, het vroegtijdig signaleren ervan, veel aandacht. UWV heeft zich hier ook aan gecommitteerd, waarmee een actieve houding van UWV in deze voor de hand ligt.

Mocht SZW vanuit politieke redenen vasthouden aan een reactieve werkwijze, dan wordt u geadviseerd kenbaar te maken alleen scenario 2 te accepteren als alternatief. Scenario 1 is zeker niet wenselijk. Zonder persoonlijke berichtgeving door gaan met het invorderen van boetes, wetende om welke klanten het gaat en wetende dat dit nadelige effecten heeft voor de klant, is niet wat wij zouden willen.

Scenario 2 is echter alleen acceptabel onder voorwaarde van een klantgericht klantcommunicatieproces waarbij we rekening houden met het doen vermogen, bijvoorbeeld door de klant zoveel mogelijk te faciliteren bij het indienen van een herzieningsverzoek. Daarnaast zouden we een standaard referentiedatum voor de beoordeling van alle herzieningsverzoeken willen hanteren ongeacht het moment van aanvraag (bij voorkeur datum uitspraak, namelijk 7 maart). Dit bevordert de rechtsgelijkheid.

Scenario 4 wordt ontraden, daar een juridische bron ontbreekt. Bij dit scenario wordt de uitspraak ruimer toegepast dan door de CRvB geformuleerd.

Vervolgtraject besluitvorming

Ambtelijk SZW zal uiterlijk 10 april 2019 de bewindspersonen van een schriftelijk advies voorzien. Na besluitvorming door SZW zal UWV in de vorm van een U-toets een meer gedetailleerde analyse opstellen.

Financiële consequenties

Personele consequenties

Duurzaamheidsconsequenties

Communicatie (intern/extern)

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen